

*Załącznik
do Zarządzenia Nr 55/2019
Rektora UMCS*

ZASADY RACHUNKOWOŚCI

UNIwersytet Marii Curie - Skłodowskiej w Lublinie

Lublin, 2019 rok

SPIS TREŚCI

I. WPROWADZENIE	3
I.1. CEL DOKUMENTU.....	3
I.2. SKRÓTY ZAWARTE W DOKUMENCIE.....	3
I.3. PODSTAWY PRAWNE	3
I.4. NADRZĘDNE ZASADY RACHUNKOWOŚCI I CECHY JAKOŚCIOWE KSIĄG RACHUNKOWYCH I SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO	4
I.5. MIEJSCE I SPOSÓB PROWADZENIA KSIĄG RACHUNKOWYCH.....	6
I.6. ROK OBROTOWY I OKRESY SPRAWOZDAWCZE	6
I.7. OTWIERANIE I ZAMYKANIE KSIĄG RACHUNKOWYCH.....	6
I.8. ZMIANA POLITYKI RACHUNKOWOŚCI, KOREKTY BŁĘDÓW, ZDARZENIA PO DNIU BILANSOWYM	7
II. WYKAZ ZBIORÓW DANYCH TWORZĄCYCH KSIĘGI RACHUNKOWE	8
III. DOWODY KSIĘGOWE	8
III.1. DEFINICJA, WYMOGI FORMALNE DOWODU KSIĘGOWEGO.....	8
III.2. RODZAJE DOWODÓW KSIĘGOWYCH	9
III.3. ZASADY UZNANIA DOWODÓW KSIĘGOWYCH ZA PRAWIDŁOWE	9
IV. INWENTARYZACJA.....	11
V. OPIS SYSTEMU OCHRONY DANYCH	11
VI. PLAN KONT	11
VII. PODSTAWOWE ZASADY WYCENY AKTYWÓW I PASYWÓW	12
VII.1. AKTYWA	12
VII.1.1. RZECZOWE AKTYWA TRWAŁE – ŚRODKI TRWAŁE	12
VII.1.2. ŚRODKI TRWAŁE W BUDOWIE	17
VII.1.3. WARTOŚCI NIEMATERIALNE I PRAWNE.....	19
VII.1.4. INWESTYCJE DŁUGOTERMINOWE	22
VII.1.5. ZAPASY	23
VII.1.6. NALEŻNOŚCI.....	26
VII.1.7. INWESTYCJE KRÓTKOTERMINOWE.....	27
VII.1.8. KRÓTKOTERMINOWE ROZLICZENIA MIĘDZYOKRESOWE	28
VII.2. PASYWA	29
VII.2.1. KAPITAŁY I FUNDUSZE.....	29
VII.2.1.1. FUNDUSZ ZASADNICZY.....	29
VII.2.1.2. FUNDUSZ Z AKTUALIZACJI WYCENY.....	30

VII.2.1.3.	ZYSK / STRATA NETTO	30
VII.2.2.	ZOBOWIĄZANIA I REZERWY NA ZOBOWIĄZANIA	30
VII.2.2.1.	REZERWY NA ZOBOWIĄZANIA	30
VII.2.2.2.	ZOBOWIĄZANIA	31
VII.2.2.3.	FUNDUSZE SPECJALNE	32
VII.2.2.4.	ROZLICZENIA MIĘDZYOKRESOWE PRZYCHODÓW	33
VII.2.2.5.	WYCENA OPERACJI WYRAŻONYCH W WALUTACH OBCYCH	34
VII.2.2.6.	PRZYCHODY I KOSZTY	35
VIII.	SPRAWOZDAWCZOŚĆ	38
IX.	RACHUNKOWOŚĆ PROJEKTÓW WSPÓŁFINANSOWANYCH ZE ŚRODKÓW UNII EUROPEJSKIEJ I POZOSTAŁYCH ŹRÓDEŁ ZAGRANICZNYCH	38

I. WPROWADZENIE

I.1. CEL DOKUMENTU I OKRES OBOWIĄZYWANIA

Niniejsze zasady mają na celu przedstawienie zatwierdzonych i stosowanych w Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej zasad (polityki) rachunkowości.

Przez politykę rachunkowości należy rozumieć wybrane przez Rektora UMCS i dopuszczone przepisami prawa, zasady ujmowania, wyceny, usuwania z ksiąg rachunkowych zdarzeń i transakcji gospodarczych, które zapewniają wymaganą jakość sprawozdań finansowych.

I.2. SKRÓTY ZAWARTE W DOKUMENCIE

Ilekróć w Polityce rachunkowości jest mowa o:

- Uczelni, Uniwersytecie, Jednostce – rozumie się przez to Uniwersytet Marii Curie – Skłodowskiej w Lublinie;
- jednostce wewnętrznej UMCS – rozumie się przez jednostki ogólnouczelniane, administracyjne i wydziały
- Zasadach (polityce) Rachunkowości – rozumie się Zasady (Politykę) Rachunkowości zatwierdzone przez Rektora UMCS i stosowane na Uczelni;
- Ustawie, UoR – rozumie się przez to ustawę o rachunkowości z 29 września 1994r. (Dz.U. 2019.351 j.t. ze zm.)
- updop – rozumie się przez to ustawę z dnia 15 lutego 1992 roku o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz.U. 2019.865 j.t.)
- uvat - Ustawa z dnia 11 marca 2004 r o podatku od towarów i usług (Dz.U. 2018.2174 j.t. ze zm.)
- usw - Ustawa z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz.U.2017.2183 j.t.)
- usw – Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U.2018.1668)

I.3. PODSTAWY PRAWNE

Polityka rachunkowości UMCS została opracowana w oparciu o następujące akty prawne:

- 1) Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. 2019.351 j.t. ze zm.)
- 2) Ustawa z dnia 15 lutego 1992 r. podatku dochodowym od osób prawnych (Dz.U. 2019.865 j.t. ze zm.)
- 3) Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U.2018.1668)

- 4) Ustawa z dnia 3 lipca 2018 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U.2018.1669)
- 5) Ustawa z dnia 11 marca 2004 r o podatku od towarów i usług (Dz. U.2018.2174 j.t.)
- 6) Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz. U.2019.900 j.t. ze zm.)
- 7) Ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz.U. 2019.1387 j.t. ze zm.)
- 8) Ustawa z dnia 19 marca 2004 r. Prawo celne (Dz.U. 2019.1169 j.t. ze zm.)
- 9) Ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. 2019.300 j.t.)
- 10) Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. 2019.869 j.t.)
- 11) Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 3 października 2016 r. w sprawie klasyfikacji środków trwałych (Dz.U. 2016.1864)
- 12) Krajowe standardy rachunkowości ustalone przez Komitet Standardów Rachunkowości
- 13) Międzynarodowe Standardy Rachunkowości, Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej i związane z nimi interpretacje przyjęte do prawa Unii Europejskiej w formie rozporządzeń Komisji Europejskiej.

I.4. NADRZĘDNE ZASADY RACHUNKOWOŚCI I CECHY JAKOŚCIOWE KSIĄG RACHUNKOWYCH I SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

Zasada kontynuowania działalności zakłada, że Uczelnia będzie kontynuowała działalność w okresie nie krótszym niż dwanaście kolejnych miesięcy przypadających bezpośrednio po dniu bilansowym, w niezmienionym istotnie zakresie.

Ustalając zdolność do kontynuacji działania bierze się pod uwagę wszystkie informacje dostępne na dzień sporządzenia sprawozdania finansowego, w szczególności kwestie dotyczące zapewnienia źródeł finansowania, aktualnej i przyszłej opłacalności podejmowanych przedsięwzięć, zdolności do spłaty zadłużenia.

Zasada memoriału nakłada na Uczelnię obowiązek ujęcia w księgach rachunkowych i sprawozdaniu finansowym wszystkich operacji gospodarczych w momencie ich powstania, niezależnie od terminu płatności.

Zasada współmierności przychodów i kosztów – związana bezpośrednio z zasadą memoriału zgodnie, z którą koszty uznawane są w rachunku zysków i strat na podstawie ich bezpośredniego związku z osiągniętymi przychodami. Do kosztów pozostających w bezpośrednim związku

z przychodami osiągniętymi w danym roku obrotowym zalicza się również koszty dotyczące ogółu przychodów danego okresu. W sposób uproszczony prezentowana jest współmierność kosztów amortyzacji do przychodu.

Zasada ciągłości - zatwierdzone przez Rektora UMCS zasady (politykę) rachunkowości należy stosować w sposób ciągły, jednakowo grupując operacje gospodarcze w kolejnych okresach sprawozdawczych, stosując jednakowe zasady wyceny aktywów i pasywów, w tym naliczania odpisów umorzeniowych i amortyzacyjnych, ustalania wyniku finansowego i sporządzania sprawozdania finansowego tak, aby w kolejnych okresach sprawozdawczych dane finansowe były porównywalne.

Stany aktywów i pasywów wykazane w księgach na dzień ich zamknięcia, należy ująć w takiej samej wysokości w księgach rachunkowych następnego roku obrotowego.

Zasada istotności – odnosi się do oceny poszczególnych pozycji księgowych pod względem kwoty i jej charakteru, biorąc pod uwagę konkretne okoliczności. Przy podejmowaniu decyzji o tym, czy dana pozycja lub pozycje zagregowane są istotne, należy rozważyć ich charakter i rozmiary pozycji oraz ich kombinację.

Każda istotna kategoria prezentowana jest w sprawozdaniu oddzielnie. Pozycje, których charakter lub funkcja są odmienne prezentuje się oddzielnie, chyba, że są nieistotne.

Ustala się próg istotności na poziomie 0,5% przychodów netto ze sprzedaży za poprzedni rok obrotowy.

Zasada jasnego i rzetelnego obrazu – celem sprawozdań finansowych jest dostarczenie informacji o pozycji majątkowej i finansowej Uczelni. Informacje takie są przydatne do podejmowania decyzji ekonomicznych przez różne grupy użytkowników. Aby sprawozdania mogły spełniać swój cel, muszą rzetelnie i jasno przedstawiać sytuację majątkową, finansową oraz wynik finansowy jednostki.

Zasada wyższości treści nad formą – warunkiem uzyskania wiernego obrazu rzeczywistości gospodarczej jednostki jest ujęcie zdarzeń gospodarczych w księgach rachunkowych i w sprawozdaniu finansowym zgodnie z ich treścią ekonomiczną. W przypadku zaistnienia takiej niezgodności przede wszystkim między istotą ekonomiczną transakcji i zdarzeń gospodarczych, a ich formą prawną przyjęto zgodnie, z przepisami ustawy o rachunkowości, wyższość treści ekonomicznej.

Zasada ostrożnej wyceny – realizacja zasady ostrożnej wyceny polega na ujęciu w wyniku finansowym zmniejszeń wartości użytkowej składników aktywów. Oznacza to w praktyce dokonanie

odpisów aktualizujących wartość należności, czy odpisów odzwierciedlających utratę wartości aktywów (np. środków trwałych, zapasów itp.).

Zastosowanie tej zasady w praktyce oznacza prezentowanie w bilansie tylko realnej wartości zasobów Uczelni. Ostrożność wymaga również tworzenia rezerw na znane jednostce ryzyko, grożące straty oraz skutki innych zdarzeń.

I.5. MIEJSCE I SPOSÓB PROWADZENIA KSIĄG RACHUNKOWYCH

Księgi rachunkowe prowadzone są w siedzibie Uczelni, Plac Marii Curie – Skłodowskiej 5, przy użyciu komputera z wykorzystaniem oprogramowania wspomagającego SAP ERP.

Uczelnia prowadzi księgi rachunkowe rzetelnie, bezbłędnie, sprawdzalnie i na bieżąco. Dotrzymanie w/w wymogów pozwala zapewnić Uczelni prawidłowość rozliczeń podatkowych oraz rozliczeń poszczególnych źródeł finansowania działalności.

Księgi rachunkowe prowadzone przy użyciu programu SAP ERP zabezpieczają powiązanie poszczególnych zbiorów zapisów księgowych, obrotów i sald, zgodnie z art. 13 UoR.

I.6. ROK OBROTOWY I OKRESY SPRAWOZDAWCZE

Rokiem obrotowym Uczelni jest okres 12 kolejnych miesięcy – od 1 stycznia do 31 grudnia każdego roku obrotowego.

Okresami sprawozdawczymi w UMCS są:

- miesiąc (uzgadnianie obrotów na kontach księgi głównej z dziennikiem i zapisami ewidencji szczegółowej – dla bieżących potrzeb kontrolingowych i zarządczych)
- kwartał – dla potrzeb sprawozdawczości GUS
- rok obrotowy.

I.7. OTWIERANIE I ZAMYKANIE KSIĄG RACHUNKOWYCH

Uczelnia otwiera księgi rachunkowe:

- na początek każdego następnego roku obrotowego,
- na dzień zmiany formy prawnej,
- na dzień wpisu do rejestru połączenia jednostek lub podziału jednostki,
- na dzień rozpoczęcia likwidacji jednostki lub wszczęcia postępowania upadłościowego, w ciągu 15 dni od dnia zaistnienia tych zdarzeń.

Uczelnia zamyka księgi rachunkowe:

- na dzień kończący rok obrotowy,
- na dzień zakończenia działalności jednostki, w tym również jej sprzedaży i zakończenia likwidacji lub postępowania upadłościowego, o ile nie nastąpiło jego umorzenie,
- na dzień poprzedzający zmianę formy prawnej,
- w jednostce przejmowanej na dzień połączenia związanego z przejściem jednostki przez inną jednostkę, w szczególności na dzień wpisu do rejestru tego połączenia,
- na dzień poprzedzający dzień podziału lub połączenia jednostek, jeżeli w wyniku podziału lub połączenia powstaje nowa jednostka, w szczególności na dzień poprzedzający dzień wpisu do rejestru połączenia lub podziału,
- na dzień poprzedzający dzień postawienia jednostki w stan likwidacji lub upadłości,
- na inny dzień bilansowy określony odrębnymi przepisami,
- nie później niż w ciągu 3 miesięcy od dnia zaistnienia tych zdarzeń.

Uczelnia może nie zamykać i nie otwierać ksiąg rachunkowych w przypadku:

- połączenia jednostek, gdy w myśl UoR rozliczenie połączenia następuje metodą łączenia udziałów i nie powoduje powstania nowej jednostki,
- ogłoszenia upadłości jednostki z możliwością zawarcia układu,
- podziału jednostki przez wydzielenie,
- gdy działalność jednostki w danym roku obrotowym pozostawała zawieszona chyba, że jednostka dokonuje odpisów amortyzacyjnych lub umorzeniowych lub występują inne zdarzenia wywołujące skutki o charakterze majątkowym lub finansowym.

Ostateczne roczne zamknięcie ksiąg rachunkowych Uczelni kontynuującej działalność powinno nastąpić najpóźniej w ciągu 15 dni od dnia zatwierdzenia sprawozdania finansowego za rok obrotowy, tj. do 15 lipca.

Zamknięcie ksiąg rachunkowych polega na nieodwracalnym wyłączeniu możliwości dokonywania zapisów księgowych w zbiorach tworzących zamknięte księgi rachunkowe, z uwzględnieniem art. 13 ust. 2 i 3 UoR. Oznacza to, że po zamknięciu ksiąg rachunkowych, zbiory danych z zapisami księgowymi są dostępne wyłącznie dla procedur odczytywania informacji i ich prezentacji, poprzez wyświetlanie na ekranie monitora komputera lub wydrukowanie na papierze.

I.8. ZMIANA POLITYKI RACHUNKOWOŚCI, KOREKTY BŁĘDÓW, ZDARZENIA PO DNIU BILANSOWYM

Jeżeli w danym roku obrotowym lub przed zatwierdzeniem sprawozdania finansowego za poprzedni rok obrotowy Uczelnia stwierdzi, że zostały popełnione w poprzednich latach obrotowych błędy

w następstwie, których nie można uznać sprawozdania finansowego za rok lub lata poprzednie za rzetelne i jasno przedstawiające sytuację finansową i majątkową Uczelni oraz jej wynik finansowy, to kwotę korekty spowodowanej usunięciem tego błędu odnosi się na wynik finansowy Uczelni, (jako korektę lat ubiegłych).

Jeżeli Uczelnia dokonuje zmiany przyjętych dotychczas zasad rachunkowości, zobowiązana jest zapewnić porównywalność danych w kolejnych latach obrotowych oraz wykazać skutki przyjętej zmiany i jej wpływ na wynik finansowy.

II.WYKAZ ZBIORÓW DANYCH TWORZĄCYCH KSIĘGI RACHUNKOWE

Wykaz zbiorów danych tworzących księgi rachunkowe stanowi Załącznik nr 1 do Zasad Rachunkowości.

III.DOWODY KSIĘGOWE

III.1. DEFINICJA, WYMOGI FORMALNE DOWODU KSIĘGOWEGO

Uczelnia prowadzi ewidencję księgową operacji gospodarczych na podstawie dowodów księgowych. Dowody księgowe odzwierciedlają w skróconej formie treść operacji i zdarzeń gospodarczych, podlegających ewidencji księgowej.

Dowód księgowy powinien zawierać co najmniej:

1. określenie jego rodzaju i numeru identyfikacyjnego,
2. określenie stron (nazwy, adresy) dokonujących operacji gospodarczej,
3. opis operacji zawierający jej wartość wyrażoną w walucie oraz, o ile to możliwe, w jednostkach naturalnych;
4. datę dokonania operacji, a gdy dowód został sporządzony pod inną datą - także datę sporządzenia dowodu,
5. podpis wystawcy dowodu oraz osoby, której wydano lub od, której przyjęto składniki aktywów,
6. stwierdzenie sprawdzenia i zakwalifikowania dowodu do ujęcia w księgach rachunkowych przez wskazanie miesiąca oraz sposobu ujęcia dowodu w księgach rachunkowych (dekretacja), podpis osoby odpowiedzialnej za te wskazania.

Można zaniechać zamieszczania na dowodzie danych, o których mowa w pkt 5 i 6, jeżeli wynika to z odrębnych przepisów lub techniki dokumentowania zapisów księgowych.

Wartość może być w dowodzie pominięta, jeżeli w toku przetwarzania w rachunkowości danych wyrażonych w jednostkach naturalnych następuje ich wycena, potwierdzona stosownym wydrukiem.

Dowód księgowy opiewający na waluty obce powinien zawierać przeliczenie ich wartości na walutę polską według kursu średniego ogłaszanego przez NBP z ostatniego dnia roboczego poprzedzającego dzień przeprowadzenia operacji gospodarczej (uzyskania przychodu, poniesienia kosztu). Wynik przeliczenia zamieszcza się bezpośrednio na dowodzie chyba, że system przetwarzania danych zapewnia automatyczne przeliczenie walut obcych na walutę polską, a wykonanie tego przeliczenia potwierdza odpowiedni wydruk.

Jeżeli dowód nie dokumentuje przekazania lub przejęcia składnika aktywów, przeniesienia prawa własności lub użytkowania wieczystego gruntu albo nie jest dowodem zastępczym, podpisy osób, o których mowa w pkt 5, mogą być zastąpione znakami zapewniającymi ustalenie tych osób.

W Uniwersytecie dla części dokumentów stosowany jest ich elektroniczny obieg, w związku z czym dopuszcza się wprowadzanie opisów merytorycznych, rozliczeń dokumentów oraz akceptacji uprawnionych osób w formie elektronicznej, w sposób umożliwiający identyfikację tych osób, przy zachowaniu zasad, o których mowa powyżej.

III.2. RODZAJE DOWODÓW KSIĘGOWYCH

Uczelnia wyróżnia następujące rodzaje dowodów księgowych źródłowych:

- zewnętrzne obce - otrzymane od kontrahentów,
- zewnętrzne własne - przekazywane w oryginale kontrahentom,
- wewnętrzne - dotyczące operacji wewnątrz jednostki.

Podstawą zapisów mogą być również sporządzone przez jednostkę dowody księgowe:

- zbiorcze - służące do dokonania łącznych zapisów zbioru dowodów źródłowych, które muszą być w dowodzie zbiorczym pojedynczo wymienione,
- korygujące poprzednie zapisy,
- zastępcze - wystawione do czasu otrzymania zewnętrznego obcego dowodu źródłowego,
- rozliczeniowe - ujmujące już dokonane zapisy według nowych kryteriów klasyfikacyjnych.

III.3. ZASADY UZNANIA DOWODÓW KSIĘGOWYCH ZA PRAWIDŁOWE

Dowody księgowe powinny być:

- rzetelne, tzn. zgodne z rzeczywistym przebiegiem operacji gospodarczej, którą dokumentują;
- kompletne, zawierające co najmniej dane określone w pkt. III.1;
- wolne od błędów rachunkowych.

Niedopuszczalne jest dokonywanie w dowodach księgowych wymazywania i przeróbek.

Wszystkie dowody obce dotyczące zakupów aktywów trwałych, materiałów, towarów i usług powinny być opisane przez osoby odpowiedzialne za prawidłowe zadekretowanie i prawidłowe udokumentowanie operacji gospodarczej, a dokumenty stanowiące podstawę realizacji powinny być zatwierdzone przez osoby upoważnione, zgodnie z wewnętrznymi regulacjami Uniwersytetu.

Warunkiem zakwalifikowania dowodu księgowego do ujęcia w księgach rachunkowych jest sprawdzenie go pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym oraz na dowód sprawdzenia podpisanie przez osoby do tego upoważnione.

Opisu merytorycznego dokonuje upoważniony pracownik jednostki wewnętrznej UMCS lub kierownik jednostki – dysponent środków, z których wydatek jest finansowany.

Sprawdzenie dowodów księgowych pod względem merytorycznym polega na ustaleniu prawdziwości, celowości i zgodności z przepisami przeprowadzonej operacji gospodarczej, a w szczególności:

1. weryfikacji, czy operacja gospodarcza jest zasadna, znajduje potwierdzenie w rzeczywistości;
2. kontroli, czy dane zawarte w dokumencie są rzeczywiste, czy prace, których dane zawiera dokument zostały wykonane rzetelnie i zgodnie z obowiązującymi normami oraz czy dane liczbowe (ceny, stawki), zakres prac wykonano zgodnie z umową,
3. naniесieniu na dokumenty zakupu wymaganych zewnętrznymi i wewnętrznymi aktami normatywnymi informacji w zakresie:
 - a) zapisu o trybie postępowania w zamówieniach publicznych tzn. przywołującego stosowne zapisy niniejszej Ustawy, wewnętrzne zarządzenia i pisma lub numer stałej umowy w wyniku, której wyłoniono dostawcę,
 - b) opisu uszczegóławiającego dokonany zakup,
 - c) pozycji budżetowej, z której będzie finansowany wydatek,
 - d) MPK jednostki lub nr zlecenia zadania, którego dotyczy,
 - e) źródła finansowania (ZFIN)
 - f) innych danych wymaganych odrębnymi przepisami (np. dotyczącymi działalności statutowej, projektów finansowanych z funduszy strukturalnych i innych źródeł.
4. zweryfikowaniu poprawności zastosowanej stawki VAT.

Kontroli pod względem formalnym i rachunkowym dokonuje wyznaczony pracownik Kwestury, przy czym kontrola ta obejmuje sprawdzenie w szczególności czy:

- a) dokument odpowiada stawianym mu wymogom co do formy, czyli:

- czy zawiera kompletne dane,
 - jest właściwie sporządzony, na odpowiednim formularzu, wystawiony przez uprawnioną osobę,
 - jest rzetelny i staranny,
 - opatrzony datą, numeracją,
 - zawiera podpisy osób upoważnionych do zatwierdzenia dowodów księgowych,
 - nie wykazuje śladów poprawek,
 - zawiera właściwe pieczęcie, itp.
- b) dowód jest wolny od błędów rachunkowych,
- c) dokonano kontroli pod względem merytorycznym (zasadność zdarzenia gospodarczego) i czy wynik kontroli umożliwia poprawne ujęcie zdarzenia w księgach rachunkowych.
5. Błędy w dowodach źródłowych zewnętrznych obcych i własnych można korygować jedynie przez wysłanie kontrahentowi odpowiedniego dokumentu zawierającego sprostowanie, wraz ze stosownym uzasadnieniem chyba, że inne przepisy stanowią inaczej.
6. Błędy w dowodach wewnętrznych mogą być poprawiane przez skreślenie błędnej treści lub kwoty, z utrzymaniem czytelności skreślonych wyrażeń lub liczb, wpisanie treści poprawnej i daty poprawki oraz złożenie podpisu osoby do tego upoważnionej, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej. Korekcie nie podlegają pojedyncze litery bądź cyfry.

IV. INWENTARYZACJA

Inwentaryzacja składników aktywów i pasywów prowadzona jest według zasad i z częstotliwością określoną w art. 26 ustawy o rachunkowości.

Uczelnia prowadzi inwentaryzację metodą ciągłą, na podstawie planu inwentaryzacji zatwierdzanego corocznie przez Rektora UMCS.

V. OPIS SYSTEMU OCHRONY DANYCH

Opis systemu ochrony danych został zawarty w Załączniku nr 2 do Zasad Rachunkowości UMCS.

VI. PLAN KONT

Zasady tworzenia kont zawiera dokumentacja wdrożeniowa systemu SAP ERP, wykaz kont Księgi Głównej i pomocniczej stanowi Załącznik nr 3 do Zasad Rachunkowości UMCS.

VII. PODSTAWOWE ZASADY WYCENY AKTYWÓW I PASYWÓW

VII.1. AKTYWA

VII.1.1. RZECZOWE AKTYWA TRWAŁE – ŚRODKI TRWAŁE

Definicja

1. Środki trwałe to rzeczowe aktywa trwałe przeznaczone na potrzeby jednostki o przewidywanym okresie użyteczności dłuższym niż rok, kompletne i zdatne do użytku.

2. Do środków trwałych zaliczamy:

- nieruchomości – w tym grunty, prawo wieczystego użytkowania gruntu, budowle i budynki, będące odrębną własnością lokale oraz spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego oraz użytkowego;
- maszyny, urządzenia, środki transportu i inne rzeczy;
- ulepszenia w obcych środkach trwałych;
- inwentarz żywy.

3. Do środków trwałych Uczelnia nie zalicza:

- nieruchomości nabytych lub wytworzonych w celu przynoszenia jednostce korzyści w postaci wzrostu wartości lub innych przychodów (inwestycje długoterminowe w nieruchomości);
- środków trwałych otrzymanych od Skarbu Państwa, gminy lub innych jednostek w nieodpłatne lub odpłatne użytkowanie (ujęcie pozabilansowe) – obce środki trwałe;

4. Środki trwałe ujmowane są w ewidencji zgodnie z Klasyfikacją Środków Trwałych (KŚT) w następujących grupach:

- 0) grunty w tym prawo użytkowania wieczystego gruntów;
- 1) budynki i lokale;
- 2) obiekty inżynierii lądowej i wodnej;
- 3) kotły i maszyny energetyczne;
- 4) maszyny, urządzenia i aparaty ogólnego stosowania;
- 5) specjalistyczne maszyny, urządzenia i aparaty;
- 6) urządzenia techniczne;
- 7) środki transportu;

- 8) urządzenia, przyrządy, ruchomości i wyposażenie, w tym dzieła sztuki, eksponaty muzealne;
- 9) inwentarz żywy.

5. Z punktu widzenia ewidencji i wyceny majątku Uczelni, stosuje się podział na następujące grupy:
- środki trwałe wysokocenne o wartości powyżej 10 000 zł, podlegające amortyzacji w czasie i ewidencji bilansowej;
 - środki trwałe niskocenne o wartości od 1 500 zł do 10 000 zł, podlegające jednorazowej amortyzacji i ewidencji bilansowej;
 - wyposażenie o wartości do 1 500 zł, podlegające ewidencji pozaksięgowej;

Aparatura badawczo – naukowa przyjmowana jest na stan majątku na takich samych zasadach, jak środki trwałe i podlega amortyzacji, chyba że przepisy szczególne stanowią inaczej .

Ewidencją księgową pozabilansową objęte jest również wyposażenie niskocenne o wartości od 500,00 zł do 3 500,00 zł, odniesione w koszty w dniu nabycia, wprowadzone do ewidencji przed 2018 r.

Początkowa wycena środków trwałych

1. Na dzień ujęcia w księgach rachunkowych środki trwałe wycenia się według ceny nabycia (zgodnie z art. 31 ust 1 ustawy o rachunkowości), która obejmuje:

- cenę zakupu, łącznie z cłem, podatkiem akcyzowym i podatkiem od towarów i usług w części niepodlegającym odliczeniu, pomniejszoną o upusty i rabaty; elementem ceny zakupu jest również wartość gwarancji serwisowej i gwarancji dodatkowej (rozszerzonej) oraz ubezpieczenie;
- koszty bezpośrednio związane z zakupem np.:
 - koszty transportu;
 - koszty załadunku, wyładunku, składowania itp.;
 - prowizje i odsetki od kredytów i pożyczek zaciągniętych na sfinansowanie zakupu, naliczane do dnia oddania środka trwałego do użytkowania;
 - różnice kursowe naliczone do dnia oddania środka trwałego do użytkowania
 - związany z zakupem podatek od czynności cywilno-prawnych.

2. W przypadku, gdy nie jest możliwe ustalenie ceny nabycia aktywa, podstawą wyceny jest cena sprzedaży netto takiego samego lub podobnego przedmiotu.

3. Dla środka trwałego wytwarzanego we własnym zakresie, wartością początkową jest jego koszt wytworzenia, obejmujący:

- koszty pozostające w bezpośrednim związku z wytworzeniem środka trwałego;
- uzasadnione koszty pośrednie w związku z wytworzeniem środka trwałego (np. koszty likwidacji, demontażu środka trwałego w związku z budową nowego środka trwałego).

4. Do kosztów wytworzenia nie zalicza się:

- kosztów powstałych po dniu oddania środka trwałego do użytkowania;

- kosztów ogólnego zarządu, sprzedaży i pozostałych kosztów operacyjnych (np. kosztów utylizacji, wartość netto likwidowanego środka trwałego w związku z budową nowego środka trwałego).

Zmiana wartości środka trwałego, aktualizacja wyceny

1. Wartość początkową środka trwałego stanowiącą cenę nabycia lub koszt wytworzenia powiększają koszty jego ulepszenia.

Ulepszenie polega na przebudowie, rozbudowie, modernizacji lub rekonstrukcji powodując, że wartość użytkowa tego środka, po zakończeniu ulepszenia przewyższa posiadaną przez początkową wartość użytkową.

2. Decyzję o charakterze zmiany wartości środka trwałego (remont czy inwestycja), podejmuje właściwa komórka merytoryczna Uczelni.

3. Wartość początkowa środka trwałego, dokonywane odpisy amortyzacyjne lub umorzeniowe mogą ulegać aktualizacji wyceny.

Odpisu aktualizującego, powodującego możliwość zwiększenia wartości środka trwałego dokonuje się jedynie na podstawie odrębnych przepisów i rozlicza z Kapitałem z aktualizacji wyceny.

4. W przypadku, gdy środek trwały przestanie być kontrolowany przez Uczelnię z powodu jego planowanej likwidacji lub gdy nie przynosi spodziewanych efektów ekonomicznych, ma miejsce jego trwała utrata wartości. W takim przypadku dokonuje się odpisu aktualizującego. O jego wartości decyduje kierownictwo Uczelni - odpis ten nie może być jednak niższy od ceny sprzedaży netto tego środka trwałego. W przypadku braku informacji o cenie sprzedaży, należy zastosować wycenę według wartości godziwej.

5. W sytuacji gdy ustanie przyczyna, dla której dokonano odpisu z tytułu trwałej utraty wartości, dokonuje się przywrócenia wartości pierwotnej środka trwałego.

6. W przypadku, gdy środek trwały w poprzednich latach obrotowych został przyjęty do ewidencji w błędnej wartości, należy dokonać jego korekty w kartotece środków trwałych, księdze inwentarzowej a różnicę z wyceny odnieść w pozostałe przychody lub koszty operacyjne bieżącego roku obrotowego.

Bilansowa wycena środków trwałych

Na dzień bilansowy środki trwałe wycenia się według ceny nabycia, kosztu wytworzenia lub wartości przeszacowanej, pomniejszonych o odpisy amortyzacyjne lub umorzeniowe oraz odpisy z tytułu trwałej utraty wartości.

Odpisy amortyzacyjne i umorzeniowe

1. Środki trwałe podlegają amortyzacji i umorzeniu bez względu na rodzaj tytułu prawnego, będącego podstawą sprawowania nad nimi kontroli. Wartość środka trwałego podlegającego umorzeniu i amortyzacji rozkłada się w sposób systematyczny i równomierny na przestrzeni całego okresu użytkowania.

2. Rozpoczęcie amortyzacji następuje w miesiącu następnym po przyjęciu środka trwałego do użytkowania. Zakończenie amortyzacji następuje nie później niż w momencie zrównania odpisów amortyzacyjnych lub umorzeniowych z wartością początkową środka trwałego lub przeznaczeniem go do likwidacji, sprzedaży, stwierdzeniem niedoboru, ewentualnie z uwzględnieniem przewidywanej przy likwidacji ceny sprzedaży netto pozostałości środka trwałego.

3. Środki trwale niskocenne o wartości początkowej do 10 000 zł, podlegają jednorazowej amortyzacji w miesiącu ich nabycia.

4. Dla środków trwałych o wartości początkowej powyżej 10 000 zł, jednostka stosuje liniową metodę amortyzacji, według stawek nie wyższych niż zawarte w załączniku nr 1 do updop. W uzasadnionych przypadkach dopuszcza się stosowanie podwyższonych stawek amortyzacji dla środków trwałych podlegających zwiększonej eksploatacji.

5. Dla inwestycji w obcych środkach trwałych Uczelnia może stosować indywidualne stawki, z tym, że:

- w obcych budynkach (lokalach) okres amortyzacji nie może być krótszy niż 10 lat;
- w obcych środkach trwałych innych niż budynki lokale i budowle, indywidualne stawki amortyzacji ustala się tak jak dla ulepszonych lub używanych środków trwałych zaliczanych do grup 3-6 i 8 Klasyfikacji Środków Trwałych.

Amortyzacji podlegają:

- własne środki trwałe o wartości początkowej od 1 500 zł do 10 000 zł;
- własne środki trwałe o wartości początkowej powyżej 10 000 zł;
- inwestycje w obcych środkach trwałych
- obce środki trwałe przyjęte w leasing finansowy.

Amortyzacji nie podlegają:

- grunty
- budynki, lokale, budowle oraz obiekty inżynierii lądowej i wodnej - są wyłącznie umarżane;
- dzieła sztuki;
- inwentarz żywy;
- aparatura badawczo – naukowa, przyjęta na podstawie przepisów szczególnych, tzn. innych zasad niż stosowanych dla środków trwałych,

Ujawnienie środków trwałych

Jeżeli Uczelnia:

- nabędzie lub wytworzy we własnym zakresie składniki majątku o wartości przekraczającej 10 000 zł i ze względu na przewidywany okres używania równy lub krótszy niż jeden rok nie zaliczy ich do środków trwałych, natomiast faktyczny okres jego użytkowania przekroczy jeden rok,
- w trakcie inwentaryzacji ujawni środek trwały,

jest zobowiązana w pierwszym miesiącu następującym po miesiącu, w którym ten rok upłynął:

- zaliczyć te składniki do środków trwałych, przyjmując je do ewidencji w cenie nabycia lub koszcie utworzenia;
- zmniejszyć koszty uzyskania przychodów o różnicę między ceną nabycia lub kosztem wytworzenia a kwotą odpisów amortyzacyjnych, przypadającą na okres ich dotychczasowego używania, obliczonych dla środków trwałych przy zastosowaniu stawek amortyzacyjnych określonych w wykazie rocznych stawek amortyzacyjnych;
- zastosować stawki amortyzacyjne w całym okresie i dokonywać odpisów amortyzacyjnych.

Rozwiązania szczegółowe

Dokumentami ewidencjonującymi stan i ruch środków trwałych są:

- dowody OT przyjęcia środka trwałego;
- dowody PT przekazania środka trwałego poza Uczelnię / przyjęcia z zewnątrz;
- dowody LT likwidacja środka trwałego;
- dowody MT zmiana miejsca użytkowania.

Do poszczególnych momentów zmian przyjmuje się następujące daty:

- przyjęcie środka trwałego w budowie – datą przyjęcia środka trwałego jest data protokolarnego przyjęcia środka do użytkowania (dowód OT);
- jeżeli faktyczne przyjęcie do użytkowania nastąpiło wcześniej od przyjęcia protokolarnego (protokół odbioru), za datę przyjęcia środka trwałego do ewidencji uważa się datę przyjęcia protokolarnego;
- przyjęcie środka trwałego z zakupu – datę przyjęcia do eksploatacji z protokołu odbioru/przekazania bądź datę sprzedaży na fakturze (dowód OT);
- likwidacja środka trwałego – datę zatwierdzenia protokołu likwidacji przez Rektora/Kanclerza;
- nieodpłatne przyjęcie lub przekazanie – datę przekazania/przyjęcia na protokole zdawczo-odbiorczym;
- przeszacowanie – datę urzędowej aktualizacji wyceny środków trwałych określoną w przepisach;
- aktualizacja – datę dokonania odpisu aktualizującego;

- ujawnienie niedoboru lub nadwyżki – datę ujawnienia różnicy inwentaryzacyjnej wynikającej z protokołu, inwentaryzacji;
- sprzedaż – datę zatwierdzenia protokołu likwidacji przez Rektora/Kanclerza, która uwzględnia datę protokołu sprzedażowego lub datę dokonania sprzedaży (datę wystawienia faktury);
- zmiana miejsca użytkowania – datę wystawienia dokumentu MT/MN bądź datę przyjęcia środka trwałego przez nowego użytkownika, która uwzględnia faktyczną datę zmiany miejsca użytkowania.

Ujęcie podatkowe

Uczelnia prowadzi ewidencję środków trwałych w sposób umożliwiający wyliczenie różnic w amortyzacji dla celów wyliczenia podatku dochodowego od osób prawnych.

Finansowanie środków trwałych z funduszy strukturalnych i innych źródeł zewnętrznych

Zasady kwalifikacji środków trwałych, ich wyceny i ewidencji w przypadku finansowania ze źródeł zewnętrznych zostały zawarte w pkt. IX niniejszych Zasad Rachunkowości.

VII.1.2. ŚRODKI TRWAŁE W BUDOWIE

Definicja

1. Środki trwałe w budowie są to zaliczane do aktywów trwałych jednostki środki trwałe w okresie ich budowy, montażu bądź ulepszenia.
2. Do wydatków związanych z ewidencją środków trwałych w budowie zalicza się wydatki na:
 - nabycie gruntów i innych składników majątku trwałego oraz nakłady związane z ich budową i montażem;
 - opłaty z tytułu użytkowania gruntów i terenów w okresie budowy środków trwałych oraz z tytułu uzyskanych lokalizacji pod budowę;
 - odszkodowania za dostarczenie obiektów zastępczych i przeniesienie osób z terenów zajętych na potrzeby budowy środków trwałych;
 - założenie zieleni;
 - dokumentację projektową;
 - pomiary geodezyjne, geologiczne, geofizyczne itp.;

- przygotowanie terenu pod budowę, w tym również koszty likwidacji budynków, budowli zlikwidowanych w związku z wykonaniem nowych inwestycji oraz nieumorzonej wartości początkowej tych obiektów;
- roboty niezbędne do realizacji własnych nakładów wykonywanych w środkach trwałych należących do innych osób prawnych lub fizycznych;
- nadzór autorski, inwestorski i generalnego wykonawcy;
- próby montażowe, jeżeli należność za te czynności nie jest uwzględniona w cenie robót;
- ubezpieczenia majątkowe środków trwałych;
- odsetki, prowizje i różnice kursowe od kredytów i pożyczek za okres realizacji środków trwałych w budowie;
- inne koszty bezpośrednio związane ze środkami trwałymi w budowie.

Wycena środków trwałych w budowie

1. W ciągu roku środki trwałe w budowie wycenia się według rzeczywiście poniesionych nakładów, uwzględniając koszt obsługi zobowiązań zaciągniętych w celu ich sfinansowania, oraz ewentualne różnice kursowe.
2. Na dzień bilansowy środki trwałe w budowie wyceniane są według rzeczywiście poniesionych nakładów uwzględniając koszt obsługi zaciągniętych zobowiązań oraz ewentualne różnice kursowe pomniejszone o odpisy z tytułu trwałej utraty wartości.

Odpisy z tytułu trwałej utraty wartości

1. Odpisów aktualizujących wartość środków trwałych w budowie dokonuje się przypadku podjęcia decyzji o częściowym lub całkowitym zaniechaniu ponoszenia nakładów na ich realizację. Głównym powodem do dokonania odpisów aktualizujących jest prawdopodobieństwo, iż budowany składnik aktywów nie przyniesie w przyszłości korzyści.
2. W wyniku ustania przyczyny powodującej utratę wartości środka trwałego w budowie koryguje się dokonany odpis.
3. Całkowite zaniechanie ponoszenia nakładów na środki trwałe w budowie i brak kontynuacji realizacji zadania inwestycyjnego, umotywowane odpowiednimi przyczynami, skutkuje odniesieniem dotychczasowych nakładów inwestycyjnych w pozostałe koszty operacyjne Uczelni.

VII.1.3. WARTOŚCI NIEMATERIALNE I PRAWNE

Definicja

Za wartości niematerialne i prawne uznaje się nabyte przez jednostkę, wniesione w formie aportów lub otrzymane do używania na podstawie umowy najmu, dzierżawy lub innej umowy o podobnym charakterze, prawa majątkowe nadające się do gospodarczego wykorzystania o przewidywanym okresie ekonomicznej użyteczności dłuższym niż rok, przeznaczone do używania na potrzeby jednostki i związane z prowadzoną przez nią działalnością podstawową (statutową, operacyjną) lub socjalną.

Prawa majątkowe nabyte w celu osiągnięcia korzyści ekonomicznych, wynikających z przyrostu ich wartości lub uzyskania innych pożytków ujmuje się w zapisach księgowych na odrębnym koncie, jako inwestycje w wartości niematerialne i prawne.

Klasyfikacja wartości niematerialnych i prawnych

1. Do wartości niematerialnych i prawnych zalicza się w szczególności:
 - autorskie prawa majątkowe lub prawa pokrewne,
 - koncesje i licencje, w tym na programy komputerowe;
 - prawa do wynalazków, patentów, znaków towarowych wzorów użytkowych oraz zdobniczych;
 - wartości stanowiące równowartość uzyskanych informacji związanych z wiedzą w danej dziedzinie (know – how);
 - wartość firmy oraz koszty zakończonych prac rozwojowych
2. W przypadku wartości niematerialnych i prawnych oddanych do używania na podstawie umowy najmu, leasingu, dzierżawy, zalicza się je do aktywów trwałych jednej ze stron umowy, zgodnie z art. 3 ust.4 UoR.
3. Programy komputerowe są przedmiotem autorskiego prawa majątkowego. Umowami rozporządzającymi, przenoszącymi prawa autorskie są najczęściej umowy sprzedaży lub umowy licencyjne, które upoważniają do korzystania z utworu w okresie określonym umową (najczęściej jest to 5 lat).
Jeżeli z umowy nie wynika uprawnienie polegające na nabyciu autorskich praw majątkowych wówczas mamy do czynienia z licencją.
W zależności od zawartej umowy i uprawnień wynikających z jej treści możliwe są następujące rozwiązania:
 - a) nabycie programu komputerowego wraz z przeniesieniem autorskich praw majątkowych;
 - b) nabycie licencji na używanie programu komputerowego, sprzedaż autorskiego programu komputerowego, która obejmuje:
 - sprzedaż programu komputerowego, jako dobra niematerialnego i prawa autorskiego do tego programu w postaci udzielenia licencji uprawniającej do korzystania z niego

- sprzedaż nośnika, np. dyskietki, płyty z zapisem cyfrowym, na którym utrwalany jest program komputerowy, w tym przypadku następuje sprzedaż towaru w rozumieniu ustawy o podatku VAT;
- sprzedaż instrukcji, obsługi lub innej dokumentacji, która może mieć postać np. książki będącej wydawnictwem dziełowym.

4. Sprzedający prawo do programu komputerowego może również oddzielnie określić wartość poszczególnych składników np.:

- wartość licencji;
- wartość nośnika wraz z oprogramowaniem;
- wartość dokumentacji.

5. Licencja / sublicencja oznacza udzielenie przez podmiot, któremu przysługuje wyłącznie określone prawo do dobra o charakterze niematerialnym upoważnienia korzystania z tego prawa przez inny przedmiot na uzgodnionych warunkach.

Przedmiotem umów licencyjnych są dobra niematerialne wymienione w prawie autorskim i prawach pokrewnych oraz w ustawie o wynalazczości. Różnice między licencjami wynalazczymi wynikają tylko z innych zasad ochrony tych praw. Ochrona praw autorskich i pokrewnych nie jest związana z podobnymi czynnościami urzędowymi.

Wycena wartości początkowej wartości niematerialnych i prawnych

Za wartość początkową wartości niematerialnych i prawnych uważa się:

- a) w razie odpłatnego nabycia – cenę ich nabycia. Za cenę nabycia uważa się kwotę należną zbywcy powiększoną o koszty związane z zakupem liczone do dnia przekazania wartości niematerialnej i prawnej do używania, a w szczególności o koszty: transportu, załadunku, wyładunku, ubezpieczenia w drodze montażu, instalacji i uruchomienia programów oraz systemów komputerowych (bez kosztów szkolenia pracowników), opłat notarialnych, skarbowych i innych, odsetek, prowizji oraz pomniejszoną o podatek VAT w przypadku możliwości jego odliczenia chyba, że Uczelnia nie może dokonać takiego odliczenia ze względu na przeznaczenie tych praw do działalności zwolnionej z podatku od towarów i usług;
- b) w razie nabycia w drodze spadku, darowizny lub inny nieodpłatny sposób – wartość rynkową z dnia nabycia, chyba, że zawarte umowy określają tę wartość w niższej wysokości;
- c) w przypadku aportu wniesionego do spółki z ograniczoną odpowiedzialnością itp. w wysokości ustalonej przez Uczelnię, nie wyższej jednak od ich wartości rynkowej. Suma wniesionych wszystkich składników stanowiących wkład lub udział pieniężny i niepieniężny łącznie nie może być wyższa od nominalnej wartości objętych udziałów lub akcji. W przypadku, gdy wkład niepieniężny pochodzi z zagranicy, suma wartości początkowej poszczególnych środków trwałych wartości niematerialnych i prawnych stanowiący ten układ nie może być wyższa od nominalnej

wartości udziałów lub akcji objętych za wkład niepieniężny ani od wartości rynkowej tych składników majątku z dnia objęcia udziałów lub akcji;

- d) koszt wytworzenia równy cenie nabycia, zużytych do wytworzenia: rzeczowych składników majątkowych i wykorzystanych usług obcych, kosztów wynagrodzeń za prace wdrożeniowe (analizy przedwdrożeniowe, konfiguracja systemu, przeniesienie danych) wraz z pochodnymi i inne koszty dające się zaliczyć do środków trwałych. Do kosztów wytworzenia nie zalicza się:
- kosztów ogólnego zarządu;
 - kosztów sprzedaży;
 - pozostałych kosztów operacyjnych;
 - kosztów operacji finansowych (odsetek od kredytów, prowizji) z wyłączeniem odsetek i prowizji naliczonych do dnia przekazania wartości niematerialnych i prawnych do użytkowania. Cenę nabycia koryguje się o różnice kursowe, naliczone do dnia przekazania do użytkowania wartości niematerialnej i prawnej;
 - kosztów, związanych ze szkoleniem pracowników (użytkowników końcowych) w zakresie obsługi systemu;
 - usług wsparcia i serwisu powdrożeniowego;
- e) cenę nabycia, w przypadku wartości początkowej praw majątkowych, w tym licencji i autorskich praw majątkowych.

Jeżeli wynagrodzenia (opłaty) wynikające z umowy licencyjnej albo umowy o przeniesieniu innych praw majątkowych uzależnione są od wysokości przychodów z licencji lub praw uzyskanych przez licencjobiorcę albo nabywcę, przy ustalaniu wartości początkowej praw majątkowych, w tym licencji, nie uwzględnia się tej części wynagrodzenia.

Zgodnie z przepisami prawa bilansowego i podatkowego, nie występuje ulepszenie i zwiększenie wartości niematerialnych i prawnych. Wszelkie ~~zwiększenia~~ modyfikacje, mające na celu dostosowanie uprzednio przyjętego do używania oprogramowania, tj. jego udoskonalenie pod względem użytkowym i funkcjonalnym, oparte na podstawie nowych umów licencyjnych, są traktowane jako odrębna wartość niematerialna i prawna. W przypadku, gdy nie są zawierane nowe umowy licencyjne, wydatki na modyfikację użytkowanego już oprogramowania obciążają bieżące koszty działalności Uczelni.

Amortyzacja i umorzenie wartości niematerialnych i prawnych.

Wartości niematerialne i prawne o wartości początkowej od 1500,00 zł do 10 000 zł, podlegają jednorazowej amortyzacji, o wartości powyżej 10 000 zł podlegają amortyzacji i umorzeniu w czasie. Odpisów amortyzacyjnych lub umorzeniowych dokonuje się drogą systematycznego, planowanego rozłożenia ich wartości początkowej na ustalony okres amortyzacji w równych ratach co miesiąc.

Metodę amortyzacji i stawkę amortyzacyjną dla poszczególnych wartości niematerialnych i prawnych ustala się na cały okres amortyzacji.

Wartości niematerialne i prawne o wartości początkowej poniżej 1 500 zł i okresie użytkowania dłuższym niż jeden rok w całości zaliczane są bezpośrednio w koszty pod datą ich nabycia i ujmowane w ewidencji pozabilansowej.

Natomiast, jeżeli okres użytkowania nabytej wartości/prawa jest krótszy niż jeden rok, odpisywany jest jednorazowo w koszty, obciążając konto zużycia materiałów lub usług.

Odpis z tytułu trwałej utraty wartości

Przyczyną trwałej utraty wartości niematerialnych i prawnych może być:

- przeznaczenie do likwidacji
- wycofanie z użytkowania

W każdym z tych przypadków dokonuje się odpisu aktualizującego. O jego wysokości decyduje kierownik jednostki. W sytuacji gdy ustanie przyczyna, dla której dokonano odpisu z tytułu trwałej utraty wartości, dokonuje się przywrócenia wartości pierwotnej wartości niematerialnej i prawnej. Odpisów aktualizujących dokonuje się w korespondencji z kontem pozostałych kosztów operacyjnych.

Ujęcie podatkowe

Ewidencja wartości niematerialnych i prawnych pozwala na wyodrębnienie trwałych i przejściowych różnic wynikających z prawa bilansowego i podatkowego.

VII.1.4. INWESTYCJE DŁUGOTERMINOWE

Definicja

Przez inwestycje długoterminowe rozumie się aktywa posiadane przez Uczelnię o okresie dysponowania dłuższym niż 12 miesięcy od dnia bilansowego, w celu osiągnięcia z nich korzyści ekonomicznych wynikających z przyrostu wartości tych aktywów, uzyskania przychodów w formie odsetek dywidend (udziałów w zyskach) lub innych pożytków.

W szczególności są to aktywa finansowe, nieruchomości oraz wartości niematerialne i prawne, nad którymi Uczelnia sprawuje kontrolę, ale nie korzysta z nich przy prowadzeniu swojej działalności.

Do inwestycji długoterminowych zalicza się:

- nieruchomości;
- wartości niematerialne i prawne;
- długoterminowe aktywa finansowe, w tym udziały; akcje, obligacje, udzielone pożyczki;

- inne inwestycje długoterminowe.

Początkowa wycena inwestycji długoterminowych

Inwestycje długoterminowe wycenia się według ceny nabycia, na którą składają się:

- cena zakupu;
- opłaty za usługi prawne lub maklerskie;
- opłaty sądowe, skarbowe, notarialne itp.

Bilansowa wycena inwestycji długoterminowych.

Na dzień bilansowy inwestycje długoterminowe w postaci udziałów w innych jednostkach oraz inne inwestycje długoterminowe (np. nieruchomości) wycenia się według ceny nabycia uwzględniając odpisy z tytułu trwałej utraty wartości.

Do wyceny obligacji na dzień bilansowy Uczelnia stosuje skorygowaną cenę nabycia.

Aktualizacja wartości inwestycji długoterminowych

Wartość w cenie nabycia może być przeszacowana do wartości w cenach rynkowych. Różnica z przeszacowania inwestycji długoterminowych, z wyjątkiem inwestycji w nieruchomości oraz w wartości niematerialne i prawne, powodująca wzrost ich wartości, powoduje wzrost kapitału z aktualizacji wyceny. Obniżenie wartości inwestycji uprzednio przeszacowanej do wysokości kwoty, o którą podwyższono kapitał z aktualizacji wyceny, zmniejsza ten kapitał. Różnice z przeszacowania inwestycji długoterminowych w nieruchomości odnoszone są w koszty finansowe.

Wzrost wartości danej inwestycji związany bezpośrednio z uprzednim obniżeniem jej wartości, zaliczonym do kosztów finansowych, ujmuje się do wysokości tych kosztów w przychody finansowe.

VII.1.5. ZAPASY

Definicje i podstawowe pojęcia

Zapasy stanowią aktywa Uczelni będące częścią rzeczowych aktywów obrotowych przeznaczonych na potrzeby jednostki do zużycia w ciągu normalnego cyklu operacyjnego (materiały) oraz do dalszej sprzedaży (produkcja w toku; produkty gotowe).

Do zapasów Uczelnia zalicza:

a) materiały, w tym:

- materiały podstawowe, które są niezbędne dla zachowania procesu kształcenia i badawczego;
- materiały pomocnicze, tj. środki czystości, środki gospodarcze, artykuły biurowe itp. przeznaczone do użycia na potrzeby wszystkich rodzajów działalności;

- paliwo zużywane do samochodów służbowych;
 - części zamienne do używanych maszyn i środków transportu.
- b) półprodukty i produkty w toku
- c) produkty gotowe
- d) zaliczki na dostawy przekazane dla dostawców krajowych i zagranicznych.

Moment ujęcia w księgach

1. Ewidencja obrotów i stanów zapasów prowadzona jest w systemie finansowo – księgowym w ewidencji ilościowo-wartościowej wyrażonej w jednostkach naturalnych i pieniężnych, ujmując każdy składnik zapasów odrębnie.
2. Wydanie materiału, towaru lub wyrobu gotowego z magazynu następuje z chwilą przeznaczenia go do eksploatacji lub sprzedaży.
3. Przyjęcie materiałów, towarów do magazynu odbywa się na podstawie dokumentu PZ, wyrobów gotowych do magazynu Wydawnictwa dokumentem PW. Dokumenty te są podstawą weryfikacji zgodności towarów i materiałów przyjętych do magazynu z ilością wykazaną na dokumencie zakupu oraz stanowią podstawę księgowania przychodów do magazynu i rozliczenia zakupu.
4. Wydanie ów i wyrobów gotowych do zużycia wewnętrznego ewidencjonowane jest za pomocą dokumentu RW, a wydanie wyrobów gotowych na zewnątrz dokumentem WZ.
5. Dokument WZ – „Wydanie na zewnątrz” – dokumentuje wydanie wyrobów gotowych z magazynu sprzedaży Wydawnictwa UMCS. Rozchody na zewnątrz występują przy sprzedaży wyrobów gotowych bądź przesunięć konsygnacyjnych, zwrot do dostawcy reklamowanych wyrobów gotowych odbywa się dokumentem ZWZ.
6. Dokument RW – „Rozchód wewnętrzny” – dokumentuje wydanie materiałów do zużycia wewnątrz jednostki. Rozchody wewnętrzne występują przy wydaniu materiałów m.in. do eksploatacji na cele naukowe i administracyjne, a także na cele inwestycyjne.

Wycena w ciągu roku obrotowego

Zapasy - na dzień nabycia – wycenia się według ceny nabycia. Przez cenę nabycia rozumie się cenę zakupu składnika obejmującą kwotę należną sprzedającemu bez podlegających odliczeniu podatku VAT oraz podatku akcyzowego, towarów i usług powiększoną o koszty bezpośrednio związane z zakupem i przystosowaniem składnika aktywów do stanu bezpośrednio zdatnego do używania łącznie z:

- kosztami transportu;
- kosztami załadunku i wyładunku;
- składowania lub wprowadzenia do obrotu itp. a obniżoną o rabaty, upusty i inne podobne zmniejszenia.

Wyroby gotowe, w momencie przyjęcia do magazynu, wycenia się według cen ewidencyjnych obejmujących koszty związane bezpośrednio z wytworzonym wyrobem, w szczególności: koszty praw autorskich, zużycia materiałów, koszty druku.

Wycena na dzień bilansowy.

Zapasy materiałów wykazuje się w księgach na koniec okresu obrotowego w rzeczywistych cenach nabycia (nie wyższych od ceny sprzedaży netto tj. ceny możliwej do uzyskania pomniejszonej o wszelkiego rodzaju upusty, rabaty itp.).

Powstałe w wyniku aktualizacji wyceny różnice (odpisy aktualizujące) zalicza się do pozostałych kosztów operacyjnych, zgodnie z art. 34 ust 5 ustawy o rachunkowości.

Wyroby gotowe oraz produkcję w toku wycenia się według wartości ewidencyjnej.

Wycena rozchodu zapasów

Do wyceny rozchodu materiałów jednostka stosuje metodę FIFO (pierwsze weszło, pierwsze wyszło). Rozchód towarów, materiałów wycenia się kolejno po cenach tych składników aktywów, które jednostka najwcześniej nabyła.

Odchylenia od cen ewidencyjnych

Odchylenia od cen ewidencyjnych materiałów mogą powstać, jako:

- różnice wartości wynikające z zaokrąglenia wartości faktury, a dokumentem PZ – przyjęcia materiałów do magazynu;
- różnice z rozliczenia materiałów z przerobu, – jako różnice między wartościami w nowych cenach ewidencyjnych materiałów otrzymanych z przerobu, a sumami ich wartości – według pierwotnych cen ewidencyjnych (nabycia) kosztów przerobu;
- różnice wynikające ze zmiany cen ewidencyjnych, – jako wynik weryfikacji cen, który może mieć charakter odchylen debetowych lub kredytowych, odpowiednio zwiększających lub zmniejszających wartość zapasów.

Różnice wynikające z podatku VAT rozliczanego strukturą nie zmniejszają wartości zapasu materiału w magazynach UMCS (różnica odnoszona jest w pozostałe koszty lub przychody operacyjne).

Schemat wyliczenia odchylen od cen ewidencyjnych produktów gotowych stanowi Załącznik nr 4 do Zasad rachunkowości UMCS.

Odpisy aktualizujące wartość zapasów wyrobów gotowych

Wartość produktów gotowych Wydawnictwa UMCS podlega corocznie analizie pod kątem utraty ich wartości. Aktualizacja wartości następuje w korespondencji z pozostałymi kosztami i przychodami działalności operacyjnej Uczelni.

Jeżeli zaistnieje duże prawdopodobieństwo, że posiadane zapasy wyrobów gotowych nie przyniosą przewidywanych korzyści ekonomicznych, wówczas podlegają one przecenieniu, czyli trwałej utracie wartości. Konieczność przeceny wynika z następujących powodów:

- utrata wartości użytkowej i ekonomicznej książek ze względu na ich dezaktualizację bądź zniszczenie,
- spadek ceny sprzedaży książki poniżej wartości księkowej ze względu na długie przebywanie na rynku.

Kwotę wynikłą z przeceny zapasów wyrobów gotowych zalicza się do pozostałych kosztów operacyjnych (w korelacji z kontem zapasów wyrobów gotowych przeznaczonych do sprzedaży).

Odpisy aktualizujące, dotyczące marży handlowej i odchyłeń od cen ewidencyjnych, obniżające wartość zapasów wyrobów gotowych, na koniec roku obrotowego odnoszone są w pozostałe koszty operacyjne.

VII.1.6. NALEŻNOŚCI

Definicja

Jednostka prowadzi ewidencję należności w podziale na długoterminowe, o okresie wymagalności powyżej 12 miesięcy od dnia bilansowego oraz krótkoterminowe, wymagalne do 12 miesięcy od dnia bilansowego, przy czym wyróżnia:

- należności z tytułu dostaw i usług, do których zaliczamy m.in. należności z tytułu odpłatnych usług edukacyjnych, z tytułu wynajmu pomieszczeń;
- należności z tytułu podatków i ubezpieczeń społecznych stanowiące nadpłaty rachunków publiczno-prawnych podlegających zwrotowi przez Urząd Skarbowy, Urząd Celny bądź ZUS;
- należności dochodzone na drodze sądowej obejmujące wszelkie roszczenia sporne dochodzone na drodze sądowej co, do których nie zapadło jeszcze prawomocne orzeczenie sądu.
- pozostałe należności obejmujące pozostałe należności od pracowników, studentów i doktorantów oraz należności wynikające z prefinansowania projektów realizowanych ze źródeł zewnętrznych.

Do tej grupy należności zaliczamy m.in.:

- należności z tytułu udzielonych pożyczek remontowo – budowlanych z ZFŚS;
- należności z tytułu odpłatnych świadczeń wykonywanych na rzecz studentów;
- inne należności od studentów i doktorantów.

Wycena należności

Uczelnia wycenia należności nie rzadziej niż na dzień bilansowy w kwocie wymagalnej zapłaty, skorygowanej o odpisy aktualizujące, zgodnie z zachowaniem zasady ostrożnej wyceny.

Wartość nominalna należności równa jest przychodowi ze sprzedaży powiększonemu o podatek VAT. Kwota wymagalnej zapłaty oznacza wartość nominalną (kwotę główną) powiększoną o odsetki z tytułu zwłoki w zapłacie i pomniejszoną o odpisy aktualizujące.

Rozrachunki z pracownikami z tytułu pobranych zaliczek w walucie obcej rozlicza się po kursie przeciętnym wpłaty/wypłaty obowiązującym w Uczelni na dany dzień.

Odpisy aktualizujące należności

Punktem wyjścia przy szacowaniu wysokości odpisu aktualizującego w Uczelni jest:

- analiza należności przeterminowanych na koncie należności w roku obrotowym. Fakt, że należności nie zostały spłacone w terminie sugeruje, że dłużnik może mieć problemy z ich uregulowaniem;
- czas zalegania z zapłatą
- wyniki monitów i rozmów;
- ocena sytuacji płatniczej kontrahenta.

Jeżeli odpisem aktualizującym objęta jest należność w walucie obcej, to na moment bilansowy odpis ten należy przeliczyć według kursu średniego NBP właściwego dla tego dnia.

Dokumenty stanowiące podstawę księgowania odpisu aktualizującego powinny szczegółowo określać przesłanki jego dokonania oraz jednoznacznie wskazywać ujęcie podatkowe odpisu.

W przypadku ustania przyczyny, dla której dokonano odpisu aktualizującego dokonuje się odpisu odwrotnego przywracając ich pierwotną wartość.

VII.1.7. INWESTYCJE KRÓTKOTERMINOWE

Definicja

Jednostka klasyfikuje inwestycje krótkoterminowe według poniższych kategorii:

- udziały lub akcje;
- inne papiery wartościowe;
- udzielone pożyczki;
- środki pieniężne w kasie i na rachunkach;
- inne środki pieniężne;
- inne aktywa pieniężne;

Bieżąca wycena inwestycji krótkoterminowych

W ciągu roku obrotowego środki pieniężne wyrażone w walucie polskiej wykazuje się w wartości nominalnej. W przypadku środków zgromadzonych na rachunkach bankowych wartość nominalna obejmuje doliczone lub potrącone przez bank odsetki i prowizje bankowe:

Bilansowa wycena inwestycji krótkoterminowych

Na dzień bilansowy, wyrażone w walucie polskiej stany środków pieniężnych wycenia się według wartości nominalnej, obejmującej również doliczone lub potrącone przez bank odsetki i prowizje bankowe.

VII.1.8. KRÓTKOTERMINOWE I DŁUGOTERMINOWE ROZLICZENIA MIĘDZYOKRESOWE

Do rozliczeń międzyokresowych czynnych Uczelnia zalicza rozliczenia kosztów dotyczące bieżącego roku obrotowego lub lat następujących po dniu bilansowym. Zdarzenia ujmuje się w księgach w momencie ich wystąpienia.

Do czynnych rozliczeń międzyokresowych kosztów Uczelnia zalicza w szczególności:

- a) wynagrodzenia funduszu płac osobowego i bezosobowego;
- b) narzuty na wynagrodzenia;
- c) podatek od nieruchomości,
- d) koszty remontów rozliczanych w czasie;
- e) opłacone z góry za przyszły rok czynsze i dzierżawy, prenumeraty;
- f) opłacony dostęp do elektronicznych baz danych;
- g) opłacone z góry składki na ubezpieczenia majątkowe, osobowe i transportowe;
- h) koszty mediów opłacone z góry za dłuższy okres;
- i) obligatoryjne coroczne odpisy na ZFŚS;
- j) wartość niezakończonych prac rozwojowych;
- k) składki członkowskie opłacone „z góry”;
- l) inne tytuły wymagające równomiernego rozłożenia kosztów w ciągu roku.

Jednorazowo, w ciężar rachunku zysków i strat Uczelnia odpisuje koszty do rozliczenia w czasie, których jednostkowa wartość nie przekracza 5 000 PLN oraz dotyczą one jednego roku podatkowego.

Koszty remontów finansowane ze środków własnych Uczelnia rozlicza w czasie w przypadku, gdy skala remontu jest znacząca (na podstawie informacji uzyskanych od służb technicznych Uczelni) i wartość finansowa prac remontowych jest istotna w budżecie danej jednostki, bądź też, jeżeli istotnie wpływa na wysokość kosztów kształcenia na poszczególnych kierunkach studiów w kolejnych latach.

Koszty te są aktywowane i rozliczane w czasie przez okres wskazany przez służby techniczne Uczelni, nie dłużej jednak niż przez 10 lat.

Koszty prac badawczych odnoszone są bezpośrednio w koszty okresu i nie ma możliwości ich aktywowania. Jeżeli nie jest możliwe odróżnienie kosztów prac badawczych od kosztów prac rozwojowych uznaje się takie nakłady w całości za dotyczące prac badawczych.

Koszty prac rozwojowych Uczelnia może aktywować i rozliczać poprzez rozliczenia międzyokresowe kosztów przez okres nie dłuższy niż 5 lat.

VII.2. PASYWA

VII.2.1. KAPITAŁY I FUNDUSZE

VII.2.1.1. FUNDUSZ ZASADNICZY

Fundusz podstawowy Uczelni stanowi Fundusz zasadniczy, odzwierciedlający wartość mienia.

Fundusz ten podlega zwiększeniom m.in. z tytułu:

- odpisu z zysku netto, przeznaczonego, zgodnie z Uchwałą Senatu UMCS na zwiększenie funduszu;
- sfinansowanych z dotacji i innych źródeł zewnętrznych, zakończonych i oddanych do użytkowania inwestycji budowlanych w zakresie budynków, lokali oraz obiektów inżynierii lądowej i wodnej;
- nieodpłatnie otrzymanych od Skarbu Państwa lub innych jednostek budynków, budowli oraz gruntów;
- przyjętych środków trwałych z działalności naukowo – badawczej;
- aktualizacji wyceny środków trwałych.

Fundusz zasadniczy podlega zmniejszeniom z tytułu:

- pokrycia straty netto – zgodnie z podjętą uchwałą Senatu UMCS;
- umorzenia budynków, lokali oraz obiektów inżynierii lądowej i wodnej;
- nieodpłatnego przekazania budynków, lokali oraz obiektów inżynierii lądowej i wodnej;
- aktualizacji wyceny środków trwałych.

VII.2.1.2. FUNDUSZ Z AKTUALIZACJI WYCENY

Fundusz z aktualizacji wyceny obejmuje zdarzenia gospodarcze związane z urzędową aktualizacją wartości środków trwałych oraz aktualizacją wartości specjalistycznych maszyn, urządzeń i aparatury Uczelni.

VII.2.1.3. ZYSK / STRATA NETTO

Zysk / stratę netto Uczelni wycenia się w wartości nominalnej.

Na mocy Uchwały Senatu UMCS, zysk finansowy netto Uczelnia może przeznaczyć na zwiększenie funduszu zasadniczego lub pokrycie straty finansowej z lat ubiegłych.

Strata finansowa netto powinna zostać pokryta w pierwszej kolejności zyskiem netto, wypracowanym w latach następnych.

VII.2.2. ZOBOWIĄZANIA I REZERWY NA ZOBOWIĄZANIA

VII.2.2.1. ROZLICZENIA MIĘDZYOKRESOWE BIERNE I REZERWY NA ZOBOWIĄZANIA

Definicja

Uczelnia dokonuje biernych rozliczeń międzyokresowych kosztów w wysokości prawdopodobnych zobowiązań przypadających na bieżący okres sprawozdawczy, a wynikających w szczególności:

1. ze świadczeń wykonanych na jej rzecz przez kontrahentów, a kwotę zobowiązania można oszacować w sposób wiarygodny
2. z obowiązku wykonania przyszłych świadczeń na rzecz pracowników i innych podmiotów, przy czym kwotę można oszacować w wiarygodny sposób.

Zobowiązania, o których mowa w pkt. 2 niniejszego podpunktu wykazuje się jako rezerwy na zobowiązania i dotyczą one w szczególności:

- a) nagród jubileuszowych i odpraw emerytalnych, w podziale na długo i krótkoterminowe
- b) niewykorzystanych urlopów;
- c) zobowiązań z tytułu obcego powództwa;
- d) kosztów niekwalifikowalnych wynikających z prowadzenia projektów finansowanych z funduszy strukturalnych;
- e) innych zobowiązań.

Uczelnia nie tworzy rezerw i aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Wycena i aktualizacja rezerw

Rezerwy wyceniane są na podstawie szacunku, w wiarygodnie określonej wartości.

Rezerwy na nagrody jubileuszowe i odprawy emerytalne podlegają corocznej wycenie aktuarialnej.

Zobowiązania z tytułu obcego powództwa są wyceniane na podstawie informacji otrzymanej od radcy prawnego, w zakresie przebiegu i możliwego zakończenia danej sprawy.

Rezerwa na koszty niekwalifikowalne jest tworzona i uaktualniana na podstawie postępu realizacji danego projektu, finansowanego ze źródeł obcych, przy braniu pod uwagę zweryfikowanych w danym roku obrotowym płatności i przeprowadzonych kontrolach przez wyznaczonego niezależnego audytora lub instytucję pośredniczącą. Przy szacowaniu rezerw na koszty niekwalifikowalne, bierze się pod uwagę okres trwałości projektu oraz ryzyko naliczenia kar z tytułu uchybień przy realizacji poszczególnych zadań projektowych.

Rezerwy zawiązywane są w ciężar działalności podstawowej, w pozostałe koszty operacyjne lub koszty finansowe.

Niewykorzystane rezerwy, w przypadku zmniejszenia lub ustania ryzyka uzasadniającego ich utworzenie, zwiększają na dzień, na który okazały się zbędne, odpowiednio pozostałe przychody operacyjne, przychody finansowe lub korygują wynik finansowy na działalności podstawowej Uczelni (przez konto 490*).

VII.2.2.2. ZOBOWIĄZANIA

Definicja

Uczelnia kwalifikuje zobowiązania w odniesieniu do okresu ich wymagalności, tj. w podziale na krótko i długoterminowe.

Rozrachunki z tytułu zobowiązań obejmują w szczególności:

- zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek;
- zobowiązania z tytułu dostaw i usług;
- zobowiązania z tytułu wynagrodzeń;
- zobowiązania z tytułu podatków, cel i ubezpieczeń oraz innych świadczeń;
- inne zobowiązania, w tym ze studentami, doktorantami, roszczenia sporne.

Wycena zobowiązań

Zobowiązania Uczelnia wycenia w kwocie wymagalnej do zapłaty, po skorygowaniu o naliczone kary, odsetki i odjęciu rabatów i upustów.

Zobowiązania w walucie obcej wycenia się w ciągu roku obrotowego po średnim kursie NBP z dnia poprzedzającego dzień wystawienia dokumentu obciążeniowego.

Zapłatę zobowiązania wycenia się według kursu przeciętnego, wyliczonego na dzień realizacji.

Nie rzadziej niż na dzień bilansowy zobowiązania wycenia się po obowiązującym na dzień bilansowy średnim kursie ogłoszonym dla danej waluty przez NBP.

Przedawnienie lub umorzenie zobowiązań odnosi się w pozostałe przychody operacyjne.

VII.2.2.3. FUNDUSZE SPECJALNE

ZAKŁADOWY FUNDUSZ ŚWIADCZEŃ SOCJALNYCH

Uczelnia tworzy ZFŚS:

- dla pracowników Uczelni – w wysokości 6,5% planowanych przez Uczelnię rocznych wynagrodzeń osobowych finansowanych z dotacji budżetowych;
- dla byłych pracowników Uczelni, będących emerytami lub rencistami – w wysokości 10% rocznej sumy najniższej emerytury lub renty z roku poprzedniego, ustalonej zgodnie z przepisami ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Zasady dysponowania funduszem określa jego Regulamin.

Do obsługi finansowej Funduszu dedykowany jest wyodrębniony rachunek bankowy. Odsetki bankowe od zgromadzonych środków pieniężnych funduszu zwiększają jego stan.

FUNDUSZ STYPENDIALNY

Fundusz Stypendialny dla studentów i doktorantów tworzy się z dotacji ministerialnej przyznanej na dany rok budżetowy oraz z innych źródeł.

Niewykorzystane środki Funduszu w danym roku budżetowym przechodzą na rok następny.

Zasady wydatkowania Funduszu określa Zarządzenie Rektora UMCS.

FUNDUSZ WSPARCIA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Fundusz wsparcia osób niepełnosprawnych stanowią środki finansowe pochodzące z dotacji ministerialnej. Niewykorzystane w danym roku budżetowym środki Funduszu, przechodzą na rok następny. Zasady wydatkowania środków określają odrębne przepisy, w tym wytyczne MNiSW.

WŁASNY FUNDUSZ STYPENDIALNY ZA WYNIKI W NAUCE

Własny Fundusz Stypendialny za wyniki w nauce dla studentów oraz stypendia naukowe dla pracowników i doktorantów Uczelnia tworzy ze środków pochodzących z innych źródeł niż środki określone w art. 365 Ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. .

W szczególności Fundusz tworzony jest z:

- przychodów własnych jednostek organizacyjnych UMCS;
- wpłat osób fizycznych, osób prawnych oraz jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej;
- darowizn od osób fizycznych, osób prawnych oraz jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej.

Fundusz, pochodzący z przychodów własnych jednostek organizacyjnych UMCS tworzony jest w formie odpisu w ciężar kosztów działalności w zakresie kształcenia i działalności naukowej, w wysokości nie większej niż 20% planowanego zysku netto na dany rok, przy czym w przypadku osiągnięcia zysku mniejszego niż planowany, odpis ustala się w wysokości proporcjonalnie zmniejszonej.

Odpis na Fundusz nie może być dokonany, jeżeli spowodowałoby to stratę w danym roku kalendarzowym.

Zasady dysponowania Funduszem określa jego Regulamin.

VII.2.2.4. ROZLICZENIA MIĘDZYOKRESOWE PRZYCHODÓW

Uczelnia ewidencjonuje rozliczenia międzyokresowe przychodów w wartości nominalnej, w podziale na krótko i długoterminowe z zachowaniem zasady ostrożności.

Rozliczenia międzyokresowe przychodów stanowią:

- otrzymane środki pieniężne w formie dotacji i subwencji na realizację działalności dydaktycznej, statutowej, na realizację projektów badawczych, projektów finansowanych z funduszy unijnych, strukturalnych i pomocowych;
- dopłaty na sfinansowanie nabycia lub wytworzenia środków trwałych, środków trwałych w budowie oraz prac rozwojowych, jeżeli nie zwiększają one funduszy własnych Uczelni;
- środki finansowe z bezzwrotnej pomocy zagranicznej;
- wartość przyjętych środków trwałych i WNiP w części finansowanej ze źródeł zewnętrznych, w tym funduszy strukturalnych (wartość w części nieumorzonej);
- przyjęte nieodpłatnie, w tym także w formie darowizny: środki trwałe, środki trwałe w budowie oraz wartości niematerialne i prawne;
- wpływy z tytułu świadczonych usług edukacyjnych w zakresie, w jakim dotyczą przyszłego okresu sprawozdawczego;
- inne wpływy i dofinansowania.

Na koncie Rozliczeń międzyokresowych przychodów ewidencjonowane są również odsetki od środków zgromadzonych na wyodrębnionych rachunkach bankowych, jeżeli z umowy wynika, że pozostają do wykorzystania bądź do zwrotu.

VII.2.2.5. WYCENA OPERACJI WYRAŻONYCH W WALUTACH OBCYCH

Wycena operacji w ciągu roku obrotowego

Wyrażone w walutach obcych operacje gospodarcze ujmuje się w księgach rachunkowych na dzień ich przeprowadzenia zgodnie z art.30 ust.2 ustawy o rachunkowości odpowiednio po kursie:

- a) faktycznie zastosowanym, wynikającym z charakteru operacji – w przypadku sprzedaży lub kupna walut oraz zapłaty należności lub zobowiązań;
- b) średnim ogłoszonym dla danej waluty przez NBP z dnia poprzedzającego ten dzień – w przypadku zapłaty należności lub zobowiązań, jeżeli nie jest zasadne zastosowanie kursu, o którym mowa w punkcie a), a także w przypadku pozostałych operacji.

Do przeliczenia należności i zobowiązań w walutach obcych jednostka stosuje kurs średni NBP z ostatniego dnia roboczego poprzedzającego dzień uzyskania przychodu lub poniesienia kosztu.

Wpływ środków w walucie obcej na rachunek walutowy Uczelni z tytułu spłaty należności, otrzymanych dotacji, dofinansowań, odsetek od zgromadzonych środków wycenia się według średniego NBP z ostatniego dnia roboczego poprzedzającego dzień uzyskania wpływu.

Do wyceny rozchodu walut zgromadzonych na własnych rachunkach walutowych stosuje się metodę kursów średnioważonych zgodnie z art. 34 ust. 4 pkt 1 oraz art. 35 ust. 8 ustawy o rachunkowości.

Przesunięcie środków pieniężnych pomiędzy własnymi rachunkami walutowymi Uczelni nie jest transakcją kupna czy sprzedaży waluty obcej, nie stanowi też zapłaty należności czy zobowiązań. Rozchód waluty z jednego rachunku bankowego i wpływ na drugi rachunek walutowy Uczelni wyceniany jest po tym samym kursie rozchodu waluty z rachunku pierwszego.

Różnice kursowe powstałe w ciągu roku obrotowego na uregulowanych należnościach i zobowiązaniach stanowią zrealizowane różnice kursowe i odpowiednio zwiększają przychody finansowe lub obciążają koszty finansowe.

Wycena operacji na dzień bilansowy

Stan środków pieniężnych na rachunkach walutowych wycenia się według średniego kursu NBP dla danej waluty na ten dzień. Powstałe różnice kursowe stanowią niezrealizowane różnice kursowe i zaliczane są odpowiednio do przychodów lub kosztów finansowych.

Różnice kursowe z wyceny bilansowej podlegają wyksięgowaniu poprzez wystornowanie na pierwszy dzień następnego roku.

VII.2.2.6. PRZYCHODY I KOSZTY

PRZYCHODY I KOSZTY Z DZIAŁALNOŚCI PODSTAWOWEJ UNIWERSYTETU

Szczegółowe zasady kwalifikacji i podziału przychodów Uczelni określa Zarządzenie Rektora UMCS w sprawie organizacji i zasad prowadzenia gospodarki finansowej Uniwersytetu.

Przychody działalności dydaktycznej Uczelni stanowią przede wszystkim dotacje budżetowe, które Uczelnia otrzymuje na kształcenie studentów na studiach stacjonarnych, pokrycie kosztów działalności, w tym na utrzymanie bazy dydaktycznej.

Przychodami z działalności badawczej są dotacje otrzymane na utrzymanie potencjału badawczego Uczelni, w tym dotacje dla młodej kadry naukowej.

Dotacje niepodlegające rozliczeniu (m.in. dotacja dydaktyczna) Uczelnia kwalifikuje do przychodów, natomiast otrzymane środki finansowe podlegające rozliczeniu, zawieszane są na koncie rozliczeń międzyokresowych przychodów i przenoszone do przychodów Uczelni proporcjonalnie do ponoszonych kosztów (m.in. dotacja na działalność statutową).

Wyjątek stanowią zwiększenia majątku Uczelni tytułem inwestycji budowlanych w zakresie budynków, lokali i obiektów inżynierii lądowej i wodnej, które odnoszone są na zwiększenie funduszu zasadniczego.

Szczegółowy sposób kwalifikacji kosztów i przychodów Uczelni oraz ich rozliczenie określa:

- Zarządzenie Rektora UMCS w sprawie organizacji i zasad prowadzenia gospodarki finansowej Uniwersytetu.
- Załącznik nr 5 do Zasad rachunkowości UMCS.

PRZYCHODY I KOSZTY FINANSOWE

Do przychodów działalności finansowej Uczelnia zalicza m.in. następujące kategorie:

- odsetki od środków zgromadzonych na rachunkach bankowych Uczelni, odsetki od lokat;
- naliczone odsetki od należności;
- otrzymane dywidendy z tytułu posiadania udziałów w obcych podmiotach gospodarczych;
- nadwyżka dodatnich różnic kursowych nad ujemnymi przy wycenie rozrachunków z kontrahentami zagranicznymi i środków zgromadzonych na rachunkach bankowych w walucie obcej;
- dodatnie różnice kursowe z bieżącej wyceny transakcji w walutach obcych;
- przychody ze sprzedaży inwestycji z wyjątkiem inwestycji; w nieruchomościach i prawa
- odpisanie nieściągalnych, umorzonych, przedawnionych zobowiązań z tytułu odsetek.

Nie ujmuje się na kontach przychodów finansowych, przychodów z operacji finansowych dotyczących działalności socjalnej - przychody z tytułu odsetek powiększają środki ZFŚS.

Do kosztów działalności finansowej Uczelnia zalicza:

- płacone odsetki i prowizję od kredytów i pożyczek obrotowych oraz zobowiązań (odsetki i prowizje od kredytów zaciągniętych na budowę środków trwałych w czasie realizacji budowy odnoszone są na konto „środki trwałe w budowie”);
- wartość ewidencyjna zbywanych inwestycji (z wyjątkiem inwestycji w nieruchomości i prawa) w tym sprzedanych, przekazanych nieodpłatnie;
- nadwyżkę ujemnych różnic kursowych nad dodatnimi z tytułu wyceny na dzień bilansowy inwestycji krótkoterminowych; należności i zobowiązań;
- ujemne różnice kursowe z bieżącej wyceny transakcji dokonanych z kontrahentami zagranicznymi;
- odpisy aktualizujące wartość inwestycji (z wyjątkiem inwestycji w nieruchomościach i prawa);
- naliczone przez kontrahentów, choć jeszcze niezapłacone odsetki od zobowiązań z tytułu dostaw i usług, zobowiązań budżetowych i innych;
- odpisane odsetki uznane za przedawnione, umorzone, nieściągalne nieobjęte odpisem aktualizującym;
- odpisy aktualizujące należności z tytułu odsetek.

POZOSTAŁE PRZYCHODY I KOSZTY OPERACYJNE

Do pozostałej działalności operacyjnej Uczelnia zalicza przychody i koszty pośrednio związane z podstawową działalnością, w tym m.in.:

- nadwyżki aktywów trwałych i obrotowych ujawnione w trakcie inwentaryzacji, niepodlegające kompensacie z niedoborami i niekorygujące kosztów;
- przychody ze sprzedaży środków trwałych i innych elementów majątku trwałego, w tym z inwestycji w nieruchomości;
- wartość nieodpłatnie otrzymanych aktywów obrotowych;
- otrzymane kary i odszkodowania (z wyjątkiem kar o charakterze odsetek i odszkodowań traktowanych, jako zyski nadzwyczajne);
- odtworzenie utraconej należności;
- darowizny księgozbioru;
- darowizny środków pieniężnych i innych aktywów na zakup środków trwałych i wyposażenia;

- otrzymane inne dotacje i dofinansowania, (jeśli nie zwiększają funduszu);
- przychody z tytułu zakupu środków trwałych finansowanych ze źródeł zewnętrznych - w proporcji do naliczonej amortyzacji i z wyłączeniem zwiększeń z tytułu wzrostu wartości budynków, lokali oraz obiektów inżynierii lądowej i wodnej;
- otrzymane w formie darowizn środki trwałe i wartości niematerialne i prawne;
- wpływy pozostałych przychodów operacyjnych uznanych wcześniej, jako rozliczenie międzyokresowe przychodów;
- wartość netto sprzedanych lub przeznaczonych do sprzedaży środków trwałych, środków trwałych w budowie oraz wartości niematerialnych i prawnych (o ile nie są to skutki zdarzeń traktowanych, jako straty nadzwyczajne);
- koszty ponoszone w związku ze sprzedażą środków trwałych (o ile nie są to skutki zdarzeń losowych traktowanych, jako straty nadzwyczajne);
- odpis z tytułu trwałej utraty wartości, wartość netto oraz koszty ponoszone w związku z likwidacją środków trwałych (o ile nie następuje ona z przyczyn uznanych za straty nadzwyczajne lub w związku z realizowaną budową środków trwałych);
- wartość nieodpłatnie przekazanych składników aktywów trwałych i obrotowych, w tym inwestycji w nieruchomości;
- niezawinione niedobory aktywów trwałych i obrotowych niepodlegające kompensacie, nieodnoszone w ciężar kosztów i niespowodowane przyczynami losowymi;
- odpisy aktualizacyjne wartość należności (z wyjątkiem należności pobocznych w stosunku do należności głównej);
- rezerwy na przewidziane o dużym stopniu prawdopodobieństwa, przyszłe zobowiązania, w tym dochodzone na drodze sądowej;
- odpisy z tytułu utraty wartości i wartość netto likwidowanego tytułu wartości niematerialnych i prawnych (jeżeli nie następuje to z przyczyn traktowanych jako straty nadzwyczajne)
- zapłatę kar, odszkodowań (z wyjątkiem kar o charakterze odsetek o ile wcześniej nie zostały zarachowane jako zobowiązania);
- koszty postępowania sądowego i komorniczego;
- odpis z tytułu trwałej utraty wartości materiałów, towarów i produktów;
- odpisanie kosztów budowy środków trwałych, które nie dały zamierzonego efektu gospodarczego.

VIII.SPRAWOZDAWCZOŚĆ

Zgodnie z obowiązującymi przepisami, Uczelnia sporządza sprawozdanie finansowe na dzień zamknięcia ksiąg rachunkowych, tj. ostatni dzień roku obrotowego.

Sprawozdanie finansowe Uczelni obejmuje:

- bilans;
- rachunek zysków i strat;
- informację dodatkową, obejmującą wprowadzenie do sprawozdania finansowego oraz dodatkowe informacje i objaśnienia;
- rachunek przepływów pieniężnych;
- zestawienie zmian w funduszach.

Uniwersytet sporządza Rachunek zysków i strat w układzie rodzajowym, zaś Rachunek przepływów pieniężnych metodą pośrednią.

Sprawozdanie finansowe sporządzane jest w języku polskim i w walucie polskiej, w pełnych kwotach bez stosowania zaokrągleń.

Sprawozdanie finansowe podpisuje Kwestor, – jako osoba, której powierzono prowadzenie ksiąg rachunkowych oraz kierownik jednostki – Rektor UMCS.

Odmowa podpisania sprawozdania przez którąkolwiek ze stron, wymaga uzasadnienia w formie pisemnej.

Roczne sprawozdanie finansowe Uniwersytetu podlega badaniu przez biegłego rewidenta a następnie zatwierdzeniu przez Senat Uczelni nie później niż w ciągu 6 miesięcy od dnia bilansowego.

Podział lub pokrycie wyniku finansowego netto, może nastąpić wyłącznie po zatwierdzeniu sprawozdania finansowego przez Senat Uczelni.

Przy sporządzaniu sprawozdania finansowego, Uczelnia stosuje wzory sprawozdań zatwierdzone przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

IX.RACHUNKOWOŚĆ PROJEKTÓW WSPÓLFINANSOWANYCH ZE ŚRODKÓW UNII EUROPEJSKIEJ I POZOSTAŁYCH ŹRÓDEŁ

Uniwersytet realizuje projekty w ramach programów krajowych i międzynarodowych finansowanych ze źródeł zewnętrznych.

Uregulowania ogólne

Uczelnia, w przypadku gdy jest to wymagane przepisami prawa, prowadzi wyodrębnioną ewidencję wydatków projektu w sposób przejrzysty, umożliwiając identyfikację poszczególnych operacji związanych z danym projektem, zapewniającą prawidłowe udokumentowanie wykorzystania przyznanych środków finansowych oraz sporządzenie wymaganych sprawozdań finansowych.

W zakresie rachunkowości projektów finansowanych ze źródeł zewnętrznych, Uczelnia stosuje wypracowane i obowiązujące zasady rachunkowości, wprowadzone niniejszym Zarządzeniem.

Wyodrębnienie ewidencji dla potrzeb prowadzenia projektów, Uczelnia realizuje poprzez:

- wyodrębniony rachunek bankowy dla wpływów i wydatków środków finansowych a następnie księgowane na przypisanym koncie księgowym księgi głównej;
- księgowanie otrzymanych środków finansowych równolegle na koncie rozliczeń międzyokresowych przychodów na wyodrębnionej analityce, którą stanowi obiekt kontrolingowy - element PSP, wskazujący źródło ich finansowania, a w przypadku nakładów na budynki, lokale, obiekty inżynierii lądowej lub wodnej, przeniesienie zaangażowanych środków finansowych z konta rozliczeń międzyokresowych przychodów na konto zwiększeń Funduszu zasadniczego w momencie przyjęcia środka trwałego do ewidencji;
- w przypadku amortyzowanych środków trwałych i WNiP, w celu rozliczenia środków finansowych w przychody do wysokości naliczonej amortyzacji, następuje przeniesienie wartości amortyzacji z konta rozliczeń międzyokresowych przychodów na analityczne konto rozliczeń międzyokresowych przychodów dotyczące środków trwałych. W okresach przewidzianych do naliczania odpisów amortyzacyjnych, dokonuje się odpowiednich przeksięgowania z konta rozliczeń międzyokresowych przychodów dla środków trwałych do wysokości naliczonej amortyzacji.
- wyodrębnienie pozycji kosztowych w układzie rodzajowym (konta zespołu „4”) i nakładów inwestycyjnych w podziale na źródła finansowania na oddzielnych analitykach dla każdego projektu, które stanowią obiekty kontrolingowe tzw. elementy PSP, zlecenia (układ funkcjonalny).

Kwalifikowalność wydatków

Uczelnia rozlicza wydatki związane z realizacją projektów w podziale na:

- kwalifikowane – są to wydatki i koszty poniesione w ramach realizowanego projektu spełniające kryteria określone szczegółowo w przewodniku kwalifikowalności oraz wytycznych instytucji finansującej;
- niekwalifikowane – są to koszty i wydatki niespełniające warunków kwalifikowalności, które nie podlegają finansowaniu przez instytucje zewnętrzne.

Ogólne zasady kwalifikowalności wydatków dotyczą:

- faktycznego ich poniesienia;

- poniesienia w okresie trwania projektu i nie później niż do ostatniego dnia obowiązywania umowy podpisanej z instytucją finansującą, chyba że wytyczne stanowią inaczej;
- niezbędności poniesionych wydatków do realizacji projektu;
- prawidłowego udokumentowanie poniesionych wydatków.

Koszty finansowania zewnętrznego

Uczelnia jest zobowiązana zapewnić ciągłość finansowania wydatków realizowanego projektu, z tego też względu czasowo je prefinansuje (kredytowanie wewnętrzne).

Czasowe finansowanie realizacji projektu przez Uczelnię podlega wyodrębnionej ewidencji księgowej i rozliczeniu przez tzw. refundację środków pomiędzy wyodrębnionymi rachunkami bankowymi. W przypadku braku środków na rachunku bankowym projektu, poniesione koszty w wysokości przekraczającej otrzymaną dotację w danym okresie sprawozdawczym, zostają **przeksięgowane** na odpowiednie konto „Rozliczenia międzyokresowe kosztów”.